

**ПРОЄКТ «ПЛІЧ-О-ПЛІЧ:
ЗНАЮ. ДІЮ. ЗАХИЩЕНА.»**

Правовий алгоритм захисту: від заяви до вироку

Тренінг № 1 · онлайн у Zoom · 14:00–15:30

Тренерка: Галина Татаренко, керівниця Центру гендерної культури СНУ ім. В. Даля, Голова ГО
«Фундація «Жіноча ініціатива», к.ю.н., професор

Знаю. Дію. Захищена.

Таймінг тренінгу

14:00

Підключення і технічна перевірка

14:03

Відкриття і правила безпеки

14:08

Вправа «Моє слово безпеки»

14:12

Мінілекція «Правовий алгоритм»

14:50

Вправа «Маршрут захисту»

15:18

Закріплення: заява, лінії, бездіяльність

15:24

Рефлексія «Один безпечний крок»

Безпечний простір

Правила важливіші за активність: можна слухати, писати в чат або мовчати

Камера

за бажанням

Особисті історії (приклад)

За бажанням

Чат

без персональних даних

Без звинувачень

не питаємо «чому не пішла?»

Право мовчати

можна не відповідати

Повага

конфіденційність для всіх

Вступна вправа: «Моє слово безпеки»

14:08–14:12 · коротке знайомство через чат Zoom

Напишіть у чаті:

Одне слово, з яким асоціюється **безпека**

Приклад: «Олена — довіра» ·
«Галина — право» · «Марина — дім»

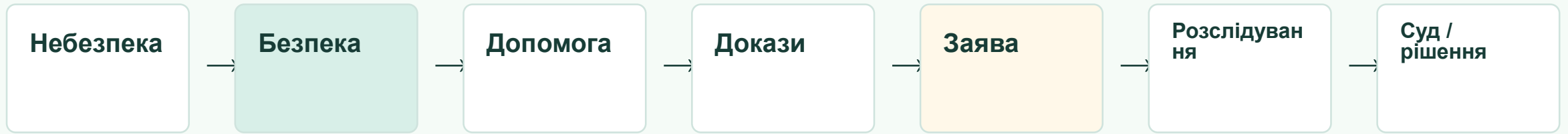
Пройдіть вступне тестування:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdlNtZn6trnlWhdd7fYYzr3j39u_3V2ckvVld1I3xSPfn-NwA/viewform

Знання правового алгоритму — це також ресурс безпеки.

Правовий алгоритм захисту

Не одна дія, а маршрут від небезпеки до рішення

Безпековий рівень

102 / 112 · медики · безпечне місце · гаряча лінія

Правовий рівень

заява · докази · БПД · скарги · процесуальні права

Відновлювальний рівень

психологічна, соціальна, правова підтримка

Алгоритм — це карта дій, яка допомагає не залишитися самій.

Домашнє та гендерно зумовлене насильство в Україні: статистика за 2025 рік

1 Звернення та повідомлення

За звітом Національної поліції України за 2025 рік, упродовж року надійшло **119 446** заяв і повідомлень, пов'язаних із домашнім насильством.

119 446

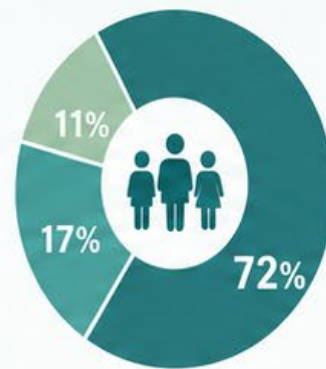

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини у грудні 2025 року повідомляв про понад 90 тис. зафіксованих звернень щодо домашнього насильства; близько 75% надійшло від жінок.

Реальна картина є неповною через латентність таких правопорушень.

2 Хто потерпає найчастіше

жінки — 72%
діти — 17%
чоловіки — 11%

58 387 жінок

поліція зазначає саме таку кількість жінок, які найчастіше потерпали від домашнього насильства.

3 Адміністративна та кримінальна реакція

94 855

адміністративних протоколів за ст. 173-2 КУпАП

2 024

кримінальні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством

Серед потерпілих від таких кримінальних правопорушень: **4 653** жінки, **1 416** чоловіків, **390** дітей.

4 Летальні наслідки

144 загиблі жінки

внаслідок домашнього насильства у 2025 році

5 Оцінка UNFPA

2,4 млн людей

в Україні, переважно жінок і дівчат, зазнають або перебувають під ризиком гендерно зумовленого насильства та потребують відповідної допомоги.

UNFPA пов'язує зростання ризиків із війною, переміщенням, економічною залежністю, втратою житла, руйнуванням соціальних зв'язків і безпековою вразливістю.

Правова база України

Домашнє насильство — не приватна справа, а правове питання

Конституція України

гідність · свобода · рівність · судовий захист

Закон “Про запобігання та протидію домашньому насильству”

форми насильства · суб’єкти реагування · приписи

Кримінальний кодекс України

ст. 126-1 · тілесні ушкодження · погрози · сексуальне насильство

Кримінальний процесуальний кодекс України

заява · ЄРДР · права потерпілої · оскарження бездіяльності

Закон Про безоплатну правничу допомогу

консультація · представництво · допомога у скаргах

Закон “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”

гендерна рівність · недискримінація · стереотипи

Ефективність захисту залежить від того, чи правильно запускається механізм реагування.

Спеціальні інструменти захисту

Закон «Про запобігання та протидію домашньому насильству»

Форми насильства

фізичне
психологічне
економічне
сексуальне

Суб'єкти реагування

поліція
соціальні служби
суд
медики
БПД

Спеціальні заходи

терміновий заборонний припис
обмежувальний припис
профілактичний облік
програми для кривдників

Приклад: терміновий заборонний припис — швидкий інструмент зменшення небезпеки «тут і зараз».

Форми насильства

Насильство — це не лише побої

Фізичне

удари · штовхання · утримання · обмеження руху

Психологічне

погрози · приниження · контроль · ізоляція

Економічне

забирання грошей · контроль картки · позбавлення ресурсів

Сексуальне

будь-які сексуальні дії без добровільної згоди

Стереотип «немає синців — немає насильства» є хибним і небезпечним.

Міжнародні стандарти

Насильство щодо жінок — порушення прав людини

Загальна декларація прав людини

життя · свобода · гідність

Європейська Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод

позитивний обов'язок держави захищати

Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок

насильство як прояв дискримінації

Конвенція про права дитини

дитина як постраждала, свідок або інструмент шантажу

Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами - Стамбульська конвенція

комплексний стандарт захисту від насильства

Держава має не лише не порушувати права, а й захищати від насильства з боку інших осіб.

Стамбульська конвенція

Комплексний стандарт Ради Європи · ратифікована Україною у 2022 році

Prevention — Запобігання

просвіта · навчання · подолання стереотипів

Protection — Захист

безпечне місце · правова й психологічна підтримка

Prosecution — Переслідування

розслідування · суд · відповідальність

Policies — Скоординована політика

поліція + суд + медики + соцслужби + ГО

Конвенція вимагає: запобігати, захищати, переслідувати кривдників і координувати політику.

Стамбульська конвенція: побоювання і пояснення

Юридично: не про «руйнування сім'ї», а про захист від насильства

Поширені побоювання

термін «гендер»
страх впливу на сімейне право
міфи про шлюб та усиновлення
побоювання «ідеологізації»

Юридичне пояснення

не змінює інститут шлюбу
не скасовує права батьків
не змінює правила усиновлення
захищає від насильства

«Гендер» у Конвенції — це соціальні ролі та стереотипи, які можуть підтримувати насильство.

Конвенція не проти сім'ї. Вона проти насильства.

Імплементация в умовах війни

Ратифікація — початок; практика — головний виклик

ВПО і переміщення

втрата звичного кола підтримки

Економічна залежність

втрата роботи, житла, документів

Цифрове насильство

геолокація, месенджери, акаунти

Доступ до правосуддя

складність у прифронтових районах

Міжсекторальність

не «з кабінету в кабінет»

Підготовка фахівців

психологічне насильство — не «сварка»

Мета імплементации: захист із першого звернення, без приниження і повторної травматизации.

Можливі зміни і небезпечні тенденції

Що потрібно бачити вже зараз

Напрями розвитку законодавства

- цифрове насильство
- краща оцінка ризиків
- захист дітей-свідків
- контроль виконання приписів
- програми для кривдників
- дистанційна правнича допомога
- доступ для ВПО

Небезпечні тенденції

- нормалізація: «це просто сварка»
- латентність і страх звернення
- ескалація контролю до фізичного насильства
- цифровий контроль
- дитина як інструмент тиску
- повторна травматизація системою

Небезпечною є не лише дія кривдника, а й байдужість, яка дозволяє насильству повторюватися.

Воєнний стан і агресія: особливі ризики

Війна не скасовує права жінки на безпеку

Структурні ризики

- вимушене переміщення
- втрата житла і роботи
- економічна залежність
- тимчасові місця проживання
- розрив соціальних зв'язків

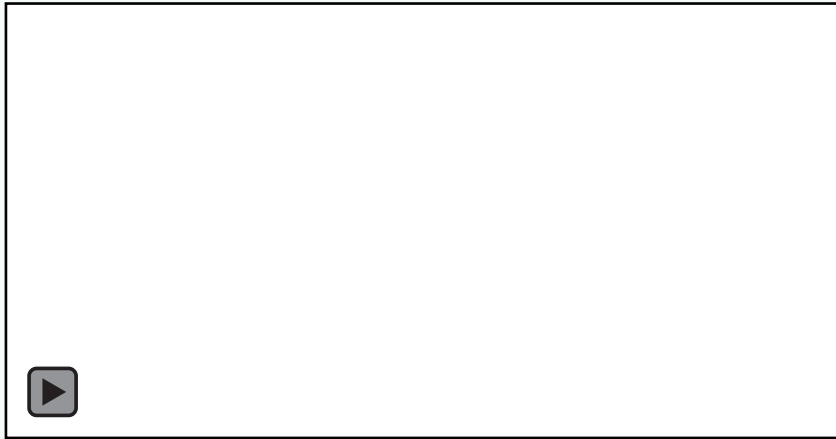
Правові та безпекові виклики

- складний доступ до поліції, суду, медиків
- сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом
- психологічна напруга
- ризик ескалації
- потреба в онлайн-допомозі

Стрес війни не є виправданням насильства.

Основна вправа: кейс Олени

14:50–15:18 · кейс на слайді · чат і усні відповіді

Завдання: 10 хв підготовки · 8 хв представлення · 8 хв спільного алгоритму.

Умовна ситуація

Олена — ВПО. Чоловік контролює телефон, забирає банківську картку, принижує, погрожує забрати дитину, ізолює від подруг. Одного разу штовхнув її, і вона травмувала руку. Олена боїться звертатися до поліції, боїться втратити фінансову підтримку чоловіка.

Завдання до ситуації:

- 1.розпізнати ситуацію - які форми насильства можна визначити?
- 2.визначити перший безпечний крок;
- 3.зібрати маршрут допомоги - до кого можна звернутися негайно;
- 4.сформулювати правову дію - визначити, яку саме офіційну дію має вчинити Олена для захисту своїх прав.
- 5.Складіть шаблон заяви від Олени

Результат: маршрут із 6–8 кроків + 3 докази + 2 прохання в заяві.

Пам'ятка: спочатку безпека, потім докази й документи.

Алгоритм захисту у 7 кроків

Базова логіка для запам'ятовування

1. Безпека

102 / 112 · безпечне місце

2. Гаряча лінія

консультація · план безпеки

3. Медична допомога

здоров'я + фіксація

4. Фіксація доказів

лише якщо безпечно

5. Заява і БПД

подати заяву · юристка

6. Розслідування

захисні заходи · контроль

7. Суд / рішення

вирок · підтримка · відновлення

Безпека — підтримка — фіксація — заява — допомога — контроль — суд — відновлення

Докази: що фіксувати і як зберігати

Не «все підряд», а факти, ризики і повторюваність

Що може бути доказом

- фото ушкоджень
- медичні документи
- скриншоти повідомлень
- аудіо / відео
- свідки
- виклики поліції
- банківські документи
- цифрові сліди

Як зберігати безпечніше

- не видаляти оригінали
- переслати копії довірентій особі
- зберегти у хмарі
- записати хронологію
- зберегти контакти свідків
- не ризикувати заради доказів

Правило: спочатку безпека — потім докази.

Гарячі лінії підтримки

Контакти, які варто мати під рукою

102

поліція — якщо є негайна небезпека

112

єдиний номер екстреної допомоги

1547

урядова гаряча лінія

116 123

Національна гаряча лінія з мобільного

0 800 500 335

Національна гаряча лінія

0 800 213 103

безоплатна правнича допомога

116 111 / 0 800 500 225

гаряча лінія для дітей та молоді

102 — прямиий виклик поліції. 112 — єдиний номер для координації екстрених служб.

Заява про домашнє насильство: проста схема

негайна небезпека: 102 /
112

Факти + ризики + докази + прохання

1 Хто звертається

ПІБ, телефон, адреса для зв'язку; за потреби — статус ВПО, наявність дитини.

2 Хто вчиняє дії

ПІБ кривдника, характер стосунків, місце спільного проживання або контакту.

3 Що саме сталося

Контроль телефону, погрози, приниження, економічний тиск, фізична сила.

4 Коли і де

Дата або період; останній епізод; адреса чи місце події.

5 Які наслідки

Страх, ушкодження, психологічний тиск, обмеження доступу до грошей, дитина-свідок.

6 Які є докази

Скриншоти, фото, медична довідка, свідки, попередні звернення, банківські документи.

7 Що просити

Зареєструвати заяву, забезпечити безпеку, оцінити ризики, роз'яснити права, внести до ЄРДР за наявності ознак злочину.

Формула: хто — що зробив — коли — де — як часто — які наслідки — які докази — чого прошу

Важливо: якщо є негайна небезпека — спочатку 102 або 112, безпечне місце і медична допомога. Заява — наступний крок.

Приклад простої заяви

Фрагмент, який можна адаптувати до конкретної ситуації

ЗАЯВА

Прошу прийняти мою заяву та вжити заходів реагування. Повідомляю, що мій партнер систематично вчиняє щодо мене психологічне та економічне насильство: контролює телефон, забороняє спілкуватися з близькими, забирає банківську картку, погрожує забрати дитину. Також [дата] за адресою [адреса] він штовхнув мене, унаслідок чого я отримала ушкодження руки. Є докази: скріншоти повідомлень, фото ушкодження, медична довідка, свідки. Прошу зареєструвати заяву, забезпечити мою безпеку, роз'яснити права та розглянути питання щодо захисних заходів.

Не універсальний шаблон, а приклад логіки: факти + наслідки + докази + прохання.

Що просити в заяві

Не лише «прошу розібратися»

1. зареєструвати заяву

2. надати підтвердження прийняття

3. забезпечити безпеку

4. роз'яснити права

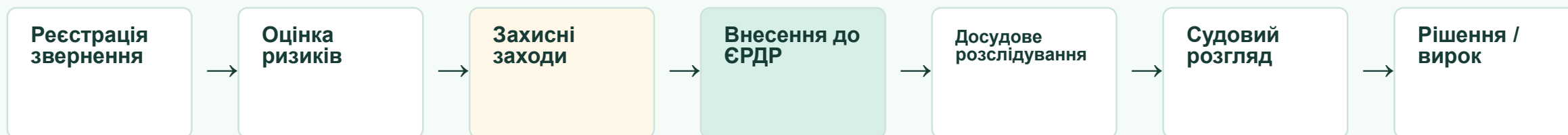
5. внести відомості до ЄРДР

6. розглянути захисні заходи

7. повідомити про рішення

Після заяви: що відбувається далі

Від реєстрації до судового рішення

Терміновий заборонний припис

виноситься поліцією для негайного зниження небезпеки

Обмежувальний припис

застосовується судом для захисту постраждалої

Відсутність реакції — не кінець захисту, а підстава для наступного правового кроку.

Якщо органи не реагують

Механізм захисту не закінчується відмовою

Крок 1

зберегти підтвердження звернення

Крок 2

повторно подати письмову заяву

Крок 3

звернутися до БПД

Крок 4

оскаржити бездіяльність

Крок 5

звернутися до прокуратури

Крок 6

залучити громадську організацію

Бездіяльність можна оскаржити. Юристка або адвокатка допоможе сформулювати наступний крок.

Мініпрактикум: типові помилки

Що послаблює заяву або реагування

Типові помилки

- ✗ «він мене ображає» без конкретики
- ✗ немає дати або місця
- ✗ не вказано повторюваність
- ✗ не згадано дитину
- ✗ не збережено підтвердження
- ✗ не просили захисних заходів

Краще так

- ✓ конкретні дії кривдника
- ✓ дата і місце події
- ✓ наслідки для постраждалої
- ✓ наявні докази
- ✓ діти або свідки
- ✓ конкретні прохання

Заява — це опис фактів із конкретними деталями.

Хто може допомогти

Правовий алгоритм — це мережа допомоги

Поліція

реагування · терміновий припис

Медики

допомога · фіксація ушкоджень

БПД

консультація · представництво

Соціальна служба

супровід · мобільна бригада

Психологиня

підтримка на всіх етапах

Суд

обмежувальний припис · розгляд

ГО

комплексна підтримка

Гаряча лінія / чат-бот

перший контакт · план безпеки

Жінка не має проходити цей шлях сама.

РЕФЛЕКСІЯ

15:24–15:30 · рефлексія в чаті

Напишіть у чаті:

«Мій один безпечний крок після тренінгу...»

- перший крок — безпека
  - насильство — це не лише побої
- заява може бути простою
- бездіяльність можна оскаржувати

Підсумкове тестування:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdINtZn6trnIW_hdd7fYYzr3j39u_3V2ckvVld1I3xSPfn-NwA/viewform

Знаю. Дію. Захищена.

Ключові висновки

✓ Постраждала не винна

✓ 102 / 112 — екстрене реагування

✓ Заява — це факти

✓ Бездіяльність можна оскаржити

✓ Перший крок — безпека

✓ Гарячі лінії допомагають скласти план

✓ Докази можуть бути різними

✓ Жінка не має проходити шлях сама